

Sygn. akt V ACa 608/14

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 25 listopada 2014 r.

Sąd Apelacyjny w Gdańsku – Wydział V Cywilny w składzie:

Przewodniczący:	SSA Katarzyna Przybylska
Sędziowie:	SA Jacek Grela (spr.) SA Maria Sokołowska
Protokolant:	stażysta Karolina Petruczenko

po rozpoznaniu w dniu 25 listopada 2014 r. w Gdańsku na rozprawie

sprawy z powództwa J. C., K. C., D. G.

i M. W.

przeciwko (...) Spółce Akcyjnej

w W.

o zapłatę

na skutek apelacji powodów

od wyroku Sądu Okręgowego w T.

z dnia 22 maja 2014 r. sygn. akt I C 677/14

uchyla zaskarżony wyrok i przekazuje sprawę do ponownego rozpoznania Sądowi Okręgowemu w T., pozostawiając

temu Sądowi rozstrzygnięcie

o kosztach postępowania apelacyjnego.

Na oryginale właściwe podpisy.

Sygn. akt V ACa 608/14

Uzasadnienie uproszczone (art. 387 § 2¹ k.p.c.)

Powodowie J. C., K. C., D. G. i M. W. wnosili o zasądzenie na ich rzecz kwot z tytułu zadośćuczynienia za naruszenie dobra osobistego w postaci więzi z osobą bliską, która zginęła w wypadku drogowym.

Pozwany (...) S.A. w W. wnosił o oddalenie powództwa [k. 62 - 65].

Wyrokiem z dnia 22 maja 2014 r., zapadłym w sprawie o sygn. akt I C 677/14, Sąd Okręgowy w T.:

I. oddalił powództwo,

II. nie zasądził zwrotu kosztów procesu od powodów na rzecz pozwanego,

III. nie obciążył stron kosztami sądowymi.

Motywy zapadłego orzeczenia, Sąd pierwszej instancji zawarł w uzasadnieniu, znajdującym się w aktach niniejszej sprawy (k. 134-137 akt).

Powyższe rozstrzygnięcie w części, tj. w punkcie I (pierwszym), zaskarżyli apelacją powodowie i zarzucając obrazę przepisów prawa materialnego polegającego na:

a) naruszeniu art. 448 k.c. w zw. z 23 k.c. w zw. z 24 k.c. w zw. z 34 ust 1 ustawy o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych - polegającego na niezastosowaniu w/w przepisów w sytuacji, gdy występujący w przedmiotowej sprawie stan faktyczny uzasadniał konieczność ich uwzględniania;

b) naruszeniu art. 822 k.c. w zw. z. 34 ust. 1 ustawy o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych polegającego na ich błędnej wykładni poprzez mylne przyjęcie przez Sąd, iż zakład ubezpieczeń nie jest obowiązany do naprawienia szkody, tj. zadośćuczynienia za śmierć osoby najbliższej dla powodów;

na zasadzie art. 386 § 4 k.p.c. ze względu na nierozpoznanie przez Sąd pierwszej instancji istoty sprawy, wnieśli o:

1) uchylene zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania;

2) zasądzenie kosztów sądowych związanych z wniesieniem niniejszej apelacji, w tym kosztów zastępstwa procesowego, według norm prawem przepisanych.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja powodów okazała się uzasadniona.

Niewątpliwie, osoba bliska powodom poniosła śmierć (...)

Aktualnie, ugruntowane jest już stanowisko, że najbliższemu członkowi rodziny zmarłego przysługuje zadośćuczynienie pieniężne za doznaną krzywdę na podstawie art. 448 w zw. z art. 24 § 1 k.c. także wtedy, gdy śmierć nastąpiła przed dniem 3 sierpnia 2008 r., to jest przed dniem wejścia w życie ustawy z dnia 30 maja 2008 r. o zmianie ustawy Kodeks cywilny oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. Nr 116, poz. 731). Spowodowanie śmierci osoby bliskiej - także przed znowelizowaniem art. 446 k.c. przez dodanie w nim § 4 stanowiącego wyraźną podstawę roszczenia, o którym tu mowa - mogło bowiem prowadzić do naruszenia dóbr osobistych najbliższych członków jego rodziny, co uzasadnia przyznanie im zadośćuczynienia (por. wyrok SN z dnia 4 lipca 2014 r., II CSK 621/13, niepublikowany, zamieszczony w LEX nr 1491132).

Zatem, pozostała do rozważenia kwestia, czy ubezpieczyciel, u którego ubezpieczony był sprawca wypadku, może ponosić odpowiedzialność w granicach określonych przez dyspozycje art. 448 k.c. w zw. z art. 24 § 1 k.c.

Otóż, i ten problem stał się przedmiotem zainteresowania Sądu Najwyższego.

Bowiem, w uchwale z dnia 20 grudnia 2012 r., III CZP 93/12, opublikowanej w OSNC 2013/7-8/84, wyrażono zapatrywanie, że artykuł 34 ust. 1 ustawy z dnia 22 maja 2003 r. o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych (Dz. U. Nr 124,

poz. 1152 ze zm.) - w brzmieniu sprzed dnia 11 lutego 2012 r. - nie wyłączał z zakresu ochrony ubezpieczeniowej zadośćuczynienia za krzywdę osoby, wobec której ubezpieczony ponosił odpowiedzialność na podstawie art. 448 k.c.

W uzasadnieniu powyższego orzeczenia, Sąd Najwyższy wskazał m.in., że artykuł 34 ust. 1 u.u.o. w brzmieniu sprzed dnia 11 lutego 2012 r. był przedmiotem wykładni w orzecznictwie Sądu Najwyższego. W uchwale składu siedmiu sędziów z dnia 22 kwietnia 2005 r., III CZP 99/04 (OSNC 2005, nr 10, poz. 166) Sąd Najwyższy wyjaśnił, że wynikające z niego uprawnienie osoby trzeciej do żądania od ubezpieczyciela odszkodowania z tytułu ubezpieczenia pojazdu mechanicznego powstaje wówczas, gdy posiadacz lub kierujący pojazdem mechanicznym są zobowiązani zgodnie z przepisami prawa cywilnego do odszkodowania za szkodę wyrządzoną w związku z ruchem tego pojazdu. Przepis ten posługuje się pojęciem szkody szeroko rozumianej, obejmującej zarówno uszczerbek majątkowy, jak i niemajątkowy. Zawarta w nim regulacja jest wyrazem woli ustawodawcy zapewnienia osobie trzeciej możliwie pełnej kompensaty szkody wyrządzonej w związku z ruchem pojazdu mechanicznego.

W rezultacie, nieuprawnione było stanowisko Sądu a quo, polegające na założeniu, że żądania powodów okazały się nieusprawiedliwione już w samej zasadzie.

Przywołane powyżej judykaty, jednoznacznie wskazują na to, że - co do zasady - powodowie dysponowali podstawą prawną do domagania się od ubezpieczyciela zadośćuczynienia za doznaną krzywdę w związku ze śmiercią bliskiej osoby, także, gdy chodzi o zdarzenie z sierpnia 2005 r.

Konsekwencją przyjęcia przez Sąd meriti odmiennego założenia, było nierozpoznanie istoty sprawy. Sąd a quo bowiem, nie zbadał merytorycznie żądań poszczególnych powodów. Uznał nadto, że zbędnym było prowadzenie postępowania dowodowego, skoro powództwo zostało oddalone z uwagi na brak podstaw prawnych do jego uwzględnienia.

Ponownie rozpoznając sprawę, Sąd pierwszej instancji powinien rozważyć poszczególne roszczenia powodów. W tym celu, w pierwszej kolejności winien przeprowadzić odpowiednie postępowanie dowodowe, oczywiście limitowane wnioskami stron i poczynić stosowne ustalenia faktyczne. Sąd meriti powinien ocenić czy w stosunku do każdego z powodów (dodać należy, że łączy ich współuczestnictwo formalne), doszło do naruszenia dobra osobistego w postaci więzi rodzinnej i jaki był rozmiar krzywdy w wyniku tego naruszenia.

Mając powyższe na względzie, Sąd Apelacyjny orzekł, jak w sentencji, na podstawie art. 386 § 4 k.p.c.

O kosztach postępowania odwoławczego, podjęto rozstrzygnięcie na podstawie art. 108 § 2 k.p.c.